

dern technika alkalmazása miatt az erőmű általi állandó munkalehetőség biztosítása minimális, az Ormánság Magyarország harmadik leghátrányosabb kistérségének hírbe hozása újabb befektetőt vonzott a város ipari parkjába. A polgármester a beruházás hosszú távú, tovaryűrűző hatásait hangsúlyozta.

A kutatások arra is rámutattak, hogy a beruházások jórészt esetlegesek, egy-egy pályázati kiíráshoz köthetőek. Elmondásuk szerint a megújuló energetikával kapcsolatos transzparencia szintje alacsony, ugyanakkor az intézményi rendszer meg lehetőségen átpolitizált. Az objektivitás, valamint a szakértői tudás megjelenése korlátozott, kívánnivalót hagy maga után (11. táblázat).

11. táblázat: „Hogyan értékelné Magyarországon a megújuló energiával kapcsolatos hozzáállást az alábbiak szempontjából” kérdésre adott válaszok jellemző eloszlása az interjúk alapján, 2013

	Magas	Közepes	Alacsony
Átpolitizáltság	X		
Objektivitás (szakértői tudás)		X	
Transzparencia szintje			X

Forrás: Interjúk alapján a szerző szerkesztése.

Összegzésként elmondható, hogy a kedvező földrajzi körülmények, az elmúlt években drasztikusan olcsóbbá váló technológia ellenére a térség társadalmi-gazdasági helyzete nem biztosít kellő fogadóképiséget az innováció elterjedésére. A magyar kényszerpálya, a pályázat-vezérelt társadalmi hozzáállás, amely a nem szisztematikus és kiszámítható támogatási rendszerrel párosul, továbbá a bürokratikus intézményi rendszer a lehetőségeket tovább gyengíti.

8. Gazdasági tényezők a térségben

8.1. A megújuló energiahasználat potenciális hatásai a régióban

Napjainkra Európa-szerte, így Magyarországon és Horvátországban is jelentősen megnövekedett – az általában fosszilis tüzelőanyagokra támaszkodó – energiafogyasztás, mindannak tudatában, hogy ezen energiahordozók készletei végesek. Éppen ezért az elmúlt években, évtizedekben (országok fejlettségétől eltérő időben) előtérbe került a megújuló energiák hasznosításának lehetősége. A gazdasági recessziók és válságok, valamint a kimerülőfélben levő készletek is az energiaárak folyamatos növelését okozták, mely tendencia szintén kaput nyitott a megújuló energiaforrások előtt. Ez jellemző a vizsgált téregység két országára is. Mind Ma-

gyarország, mind Horvátország energiastratégiájában jelentősen nő a megújuló energiák szerepe a termelésben és a felhasználásban is. Mindennek a tendenciának fontos társadalmi, környezeti és gazdasági hatásai is vannak, melyek többsége uniós cél is egyben.

Gazdasági szempontból a legfontosabb pozitív hatás a munkaerő-piaci többlet lehet. A két ország cselekvési terve rövid távon, országos szinten 100–150 ezer fős munkahelyteremtéssel számol országonként az ágazatban és ebből mintegy 80 ezer fő Magyarországon és 68–70 ezer fő Horvátországban azoknak a tervezett száma, akik tartósan is a megújuló energetikai szektorban találhatják meg megélhetésüket. A két megyére vetítve valószínűleg ezeknek a számoknak csak egy kis százaléka esik majd, különösen akkor, ha a napenergiára fókuszálunk, ugyanis, mint láttuk az érintett térségben viszonylag kis számmal és kapacitással vannak jelen a naperőművek. Azonban pozitívan árnyalja ezt a képet, ha azokat a vállalkozásokat is a szektorhoz vesszük, amelyek fő profilja akár a magán, akár a közösségi napenergia rendszerek kiépítése.¹⁸

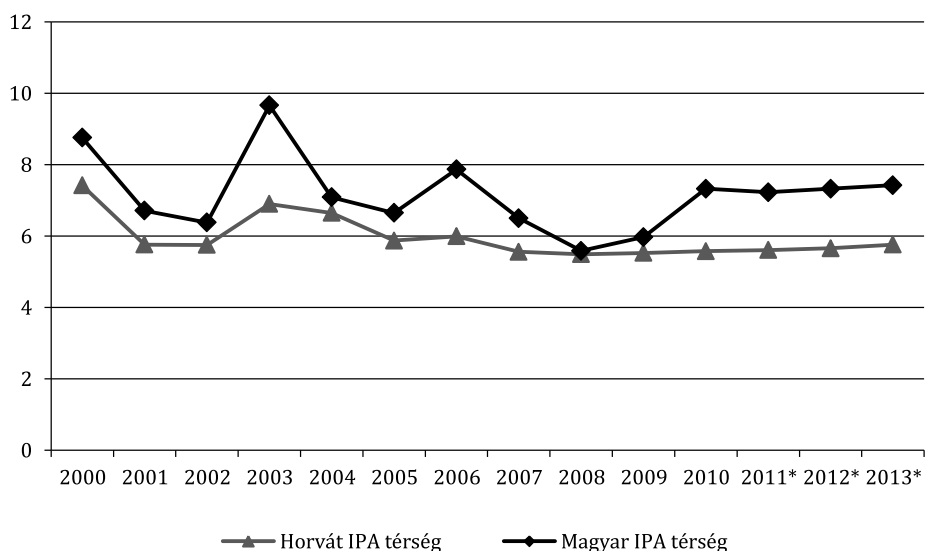
Kétséget kizáró és fontos változást hozhat a napenergia (és egyéb megújuló energia) rendszerek kiépülése, elterjedése és fejlődése az országok és a térség energiafüggőségében. A földgáz és kőolaj szükségletet szinte teljes egészében mindkét ország exportból fedezi, ezt a függőséget csökkentené a régió belüli energia-termelés fejlődése. Az olcsóbb, akár több pontról (több erőműből) származó energia, illetőleg az otthonokban előállított energia kapcsán történő kereslet visszaesés az energiákra költött összegek csökkenéséhez, ezáltal a megtakarítások, befektetések növekedéséhez vezethet. Mindezek pedig további beruházások, fejlesztések likviditását teremthetik meg, amelyek a gazdaság további fejlődését, a GDP növekedését indukálják.

A magyar–horvát határ menti térség, és a „két Baranya” megújuló energiákkal való ellátottsága változó annak tekintetében, hogy melyik lehetőséget vesszük figyelembe. A legrosszabb pozícióban a szélenergia hasznosíthatósága van, ugyanis a határ régióban a meteorológiai állomások adatai szerint az átlagos szélesebesség 1,47 és 4,05 m/s közé tehető (Bartholy et al. 2003), ami kevés; ugyanis a legfrissebb gazdaságossági számítások szerint 5,5 m/s felett beszélhetünk a szélenergia beruházások értelmezhető időtávon belüli megtérüléséről (Nagy et al. 2011).

A napenergia kapcsán már jobb a helyzet, a térség nagyon kedvező feltételekkel rendelkezik, az éves átlagteljesítmény mintegy 1300 kWh/m² a horvát oldalon, míg nagyságrendileg 1250 kWh/m² Baranya megyében. Az általános módszertan alapján követhető a számítás, miszerint egy területnek mindössze a 3%-a használható napenergia hasznosítására és az előállított energia 1/3-a alakítható át elektromos

¹⁸ El kell azonban mondani, hogy a naperőművek munkahelyteremtő képessége az építés során nagy, az üzemeltetés a magas szintű automatizálás miatt minimális munkaerő-igénnyel jár (a szerk.).

energiává, míg 2/3-a hőenergiává. Ezzel kalkulálva a két megye becsült potenciáljai 12,1 PJ/év és 12,7 PJ/év hőenergia és 5460 GWh/év és 5720 GWh/év elektromos energia Oszečko-baranjska és Baranya sorrendben (Nagy et al. 2011) (23. ábra).

23. ábra: A megújuló források aránya a régiók energiafelhasználásában (%)

Megjegyzés: * Becsült adat.

Forrás: Eurostat adatok alapján saját szerkesztés.

A két megye legnagyobb alternatív energia lehetősége a geotermikus energiában és a biomasszában van. Magyarország és a határtérség európai méretekben is jelentős geotermikus potenciálokkal rendelkezik, míg a biomassza alapjául a jelentős szántóföldi termelés és az állattartás szolgálhat. A két lehetőség együttes potenciálja a két megyére nézve ugyan elmarad a napenergiában rejlő potenciáloktól, azonban a beruházások kisebb költségei és gyorsabb megtérülése indokolja a több ponton létrehozott kisebb „erőművek” létesítéseit.

A stabil jogszabályi és gazdasági környezet fontos feltétele a fotovoltaikus beruházások sikerességének. A stabil háttér jó alapot biztosíthat annak a költségtervezésnek, amely során nemcsak a közvetlen építkezéssel kapcsolatos költségeket (szállítási költségek, területvásárlás, szerelési költségek, üzembe helyezési költségek), hanem a teljes beruházásra vonatkozó megtérülést befolyásoló tényezőket (jelenérték számítás, kamat mértékének megbecsülése, infláció), valamint az energiatermeléssel és szolgáltatással kapcsolatos pénzügyi folyamatokat (energia ára, hálózati költségek, jogi szabályok által előírt költségek, kedvezmények) is fel tudják

vázolni (Foster et al. 2010). A nemzetközi példákából is kitűnt, hogy egy-egy releváns felsőoktatási vagy kutatási központ közeli elhelyezkedése is fontos tényező a fotovoltaikus erőművek telepítése során. Emiatt érdemes a régióban is akár a pécsi akár az eszéki egyetemen vagy közös kooperációban egy ezzel a témával foglalkozó kutatócsoportot létrehozni, amely további stabilitást nyújthat a fotovoltaikus erőművek fenntarthatóságával kapcsolatban.

8.2. A vizsgált régió gazdasági keretei

Az Eurostat adatai (12. táblázat) azt mutatják, hogy a vizsgált horvátországi megyék közül egyértelmű Eszék-Baranya első helye, mely a zsupánság gazdasági hagyományaira vezethető vissza. A mezőgazdasági termeléshez adottak a kiváló minőségű termőföldek, így a legnagyobb gazdasági szektorban, az iparban is a legnagyobb hányadot (87,3%-ot) a mezőgazdasági termékek feldolgozására irányuló ipari tevékenységek teszik ki. A többi zsupánság gazdasági aktivitása jóval kisebb, mindez köszönhető nagymértékben a főváros közelségének, ugyanis a hazai és nemzetközi nagyvállalatok is inkább a főváros környékére telepítik a termelő, előállító üzemeket, egységeiket, mintsem a periférikusabb megyékben. Ettől eltekintve mindenhol található olyan tevékenység, amelyre az adott zsupánság gazdasága építkezik. Međimurska, Bjelovarsko-bilogorska és Vukovarsko-srijemska esetében ez a mezőgazdaság. A térségben talán itt a legjobbak a földrajzi adottságok a különböző hagyományos (gabonák, napraforgó stb.) és újszerű (dohány) kultúrák termesztéséhez. A mező- és erdőgazdasági tevékenységekre épülő feldolgozóipari ágazatok adják a legfontosabb ágazatokat Požeško-slavonska és Varaždinska, míg a kőolajfeldolgozással kapcsolatos ipari tevékenységek (INA) Koprivničko-križevačka zsupánságban.

A magyarországi területek kapcsán meg kell jegyezni, hogy míg Zala megye az ország második legfejlettebb régiójához (Nyugat-Dunántúl), addig Baranya és Somogy megye a gazdaságilag folyamatosan leszakadó Dél-dunántúli régióhoz tartozik. A GDP adatok tekintetében Baranya mégis jobb képet mutat, mint Zala, ami annak köszönhető, hogy előbbi egy elmaradott régió legfejlettebb megyéje, utóbbi pedig egy fejlett régió legelmaradottabb megyéje, amelynek jelentősebb része gazdaságföldrajzi szempontból inkább Dél-Dunántúlhoz lenne sorolható.

A megyei gazdasági pozíciókat tekintve Somogy áll a harmadik helyen, az egy főre jutó GDP 1994 óta itt közel 14%-kal esett vissza az országos átlaghoz képest, és az egyes gazdasági ágak által országosan megtermelt hozzáadott értékből is nagyon eltérő a megye részesedése. A mezőgazdaság, vad-, erdőgazdálkodás, halászat országos teljesítményének 2010-ben több mint 5%-át adta, ami igen kedvező. A megye feldolgozóiparában jelentős a gépipar, ezen belül is a számítógép és híradástechnikai termékek gyártása. Jelentős még ezen kívül az élelmiszer termékek gyártása, mint a hús- és tejfeldolgozás. Az ország egyetlen cukorgyára Kaposváron talál-

12. táblázat: A GDP megyei megoszlása, 2010

Megye (Ország)	GDP (millió euró)	GDP vásárlóerő- paritáson
Horvátország	44 859	63 715
Koprivničko-križevačka	971	1 379
Međimurska	938	1 333
Bjelovarsko-bilogorska	839	1 191
Virovitičko-podravska	512	728
Požeško-slavonska	495	703
Varaždinska	1 429	2 117
Osječko-baranjska	2 419	3 435
Vukovarsko-srijemska	1 090	1 549
Magyarország	96 585	158 833
Zala	2 306	3 793
Baranya	2 561	4 211
Somogy	1 988	3 269

Forrás: Eurostat adatai alapján saját szerkesztés.

ható. A megyében hét ipari park van (Kaposvár [2], Siófok, Marcali, Barcs, Nagyatád, Csurgó), és meg kell jegyezni, hogy ezek közül uniós fejlesztési támogatást csak az egyik kaposvári kapott. A megye kulturális és táji-természeti adottságai kedveznek a turizmus fejlődésének. A megyében található a régió elsődleges turisztikai magterületei közül a Dél-Balaton. A megye legfőbb vonzerejét is a tó és környezete jelenti. Mindezek ellenére Somogy megyében a megye adottságaihoz képest alacsony az idegenforgalmi ágazat gazdasági súlya, mind a foglalkoztatást, mind pedig a beruházási tevékenységet illetően. Az aprófalvas zselici térségben fontos szerep jut a falusi turizmusnak, melyet erősít a vadász- és kerékpáros turizmus, míg a Dráva mentén az öko-, a vízi és aktív turizmus érdemel említést.¹⁹

A Nyugat-dunántúli régióban meghatározó szereppel bír az ipari szektor, bár a szolgáltatások előre törésével minden megyében a második helyre került napjainkra. Zalában is jelentős az ipar szerepe, mégis jóval elmarad a GDP-n belüli aránya Győr-Moson-Sopron és Vas megyéjétől. A megye gazdaságában három húzóágazatot lehet kiemelni, a Zalaegerszegen összpontosuló elektronikai ipart, az erdőgazdálkodáson alapuló faipari feldolgozást és a turizmust. Utóbbi két pilléren áll, az egyik a Balaton környéki üdülőövezetek, a másik pedig a megye termál- és hévíz potenciáljára építkező gyógy- és egészségturizmus.²⁰

¹⁹ Somogy Megyei Önkormányzati Hivatal: Somogy megyei területfejlesztési koncepció, 2012. november.

²⁰ Nyugat-dunántúli Regionális Fejlesztési Tanács: Zala megye területfejlesztési koncepció és területfejlesztési program helyzetelemzése, 2006. március.

Baranya megyét illetően a szolgáltatások jelentős túlsúlya állapítható meg, a tercier szektor részesedése a megye GDP-jéből 66,4%. A külföldi működő tőke vonzásában az egész Dél-Dunántúl rossz adatokat mutat az ország egészéhez viszonyítva, így Baranya is, ahol 2000 óta a külföldi érdekeltségű vállalatok száma 779-ről 557-re csökkent, azonban e drasztikus csökkenést kompenzálja, hogy a megmaradó vállalkozások által befektetett értékek növekedésével az összes befektetett érték kisebb mértékben csökkent a vállalkozások számánál. A megye mezőgazdaságának – mely a GDP 7,9%-át adja – meghatározó ágazata a hagyományos szántóföldi növénytermesztés, és a szőlő- és bortermelés. Kisebb hatáskokkal, de jelen van a gyógynövénytermesztés is. Az állattenyésztés az állatállomány csökkenése ellenére is még mindig országos jelentőségű. Az ipar kapcsán meg kell jegyezni, hogy a megyét sokként érő bányabezárásokat máig nem heverte ki. A közel 27 ezer ember elbocsátásával járó bezárásokkal szemben, ma az ipari foglalkoztatottság a 20 ezer főt sem éri el. Az ipari tevékenységeken belül 90% feletti a feldolgozóipar aránya, azon belül is kiemelkedő az élelmiszeripar, valamint a dohányipar. A nehézipari ágazatot tekintve kiemelhető a cementgyártás, a megyében két cementgyár is működik, Beremend és Királyegyháza településeken. A kialakított ipari parkok és ipari körzetek, az új gyártóegységek kialakítása után is az ipari termelésben a megyék közötti összehasonlító statisztikákban Baranya az utolsó helyek egyikét foglalja el évek óta.²¹

Horvátországban jelen van egy folyamatosan erősödő probléma, amely abból ered, hogy Horvátország egyes megyéiben különböző a fejlettség szintje és a lakosság életszínvonala, ami részben a hatályban lévő adótörvényeknek tudható be. Míg Európa-szerte az adókból származó bevételek kb. 25%-a a helyi önkormányzatoknál marad, addig a horvátországi gyakorlat szerint csak 3–4%-ot tesz ki az az adótömeg, amely a helyi önkormányzatnál marad. Mivel a nagyvállalatok és bankok, illetve a monopolhelyzetben lévő állami cégek saját központjukat Zágrábba jegyezték be, ezzel a kérdés még kiélezettebbé vált. Ebből kifolyólag az egy főre eső GDP Zágrábban kb. kétszer nagyobb az országos átlagnál. A legfejletlenebb vidékek majdnem tízszer szegényebbek és fejletlenebbek a fővárosnál. Az ország függetlenedését követően, és főként az ezredforduló táján jelentős terciarizálódás ment végbe a vizsgált területen, bár a mai napig vannak továbbélő hagyományok a nyolc vizsgált zsupánységben. Így például ezen a területen összpontosul Horvátország agrártermelésének jelentős része, a térség és egyben az ország legnagyobb mértékű agrártermelési potenciálja Osječko-baranjska megyének van (ennek révén a megyében az élelmiszeripar a legjelentősebb iparág), de a mezőgazdasági ágazatokkal kapcsolatban kiemelendő még Koprivničko-križevačka, Varaždinska és Vukovarsko-

²¹ Baranya Megyei Önkormányzati Hivatal: Baranya megyei területfejlesztési koncepció, 2013. január.

srijemska megye²² is. Vukovarsko-srijemska megye ugyan a legszegényebb, mégis képes jelentősen több mezőgazdasági termék előállítására, mint az országos átlag. Ezekben a megyékben a minőségi mezőgazdasági termelés adja az ipar alapját is, az érintett térségben ugyanis a feldolgozóipar a legnagyobb ipari foglalkoztató és előállító. A mezőgazdasághoz kapcsolódó erdőgazdálkodásra épülő fa- és bútorigar szintén nagy jelentőségű Bjelovarsko-bilogorska, Međimurska és Koprivničko-križevačka megyékben, míg Bjelovárban a háború utáni újjászervezést követően vált ismét számottevővé, a második legnagyobb exportőr, a fémipar. Az érintett megyékben (Osječko-baranjska, Međimurska) nagy hagyományokkal rendelkezik a textilipar is, mely bár jelentős válságon ment át, újra a fontos ágazatok közé sorolható. Kapcsolódó ágazatként Varaždinska megyében tovább él, sőt az ipari export 45%-át birtokolva a legjelentősebb iparág a bőrgyártás és feldolgozás. Ebben természetesen jelentős szerepe van annak is, hogy az EU irányába 2001 óta nincsenek vámok és illetékek ezen árucikkek kapcsán (Páger 2013b). A szolgáltatási ágazatok mindenütt a GDP legnagyobb részét teszik ki, arányuk 50, sőt több esetben 60% feletti. A megyék legfontosabb szolgáltatási ágaiban azonban eltérések tapasztalhatók. Az első csoportba sorolhatók azok a zsupánások, ahol a szolgáltatások alapjául a természet és a mezőgazdaság hagyományai adják a szolgáltatások alapját (Bjelovarsko-bilogorska, Požeško-slavonska). Ezekben a megyékben a szolgáltatások főként a mezőgazdasági termékek kereskedelmére terjednek ki, valamint jellemző szolgáltatási ág a kultúrára, a történelmi értékekre és a természeti látványosságokra épülő turizmus. Međimurska, Osječko-baranjska és Vukovarsko-srijemska megyékben elhelyezkedésükből fakadóan a közúti és vasúti szállítási ágazatok jelentősége megkérdőjelezhetetlen, hisz míg pl. Osječko-baranjska fontossága a határ közeli elhelyezkedéséből fakad, addig Međimurska megye fontos közlekedési folyósók találkozásánál helyezkedik el (Budapest–Adria, Nyugat-Európa–Zágráb). Bár a horvát IPA térség nem az ország legjelentősebb idegenforgalmi célpontja, mégis Osječko-baranjska, Varaždinska, Koprivničko-križevačka, Bjelovarsko-bilogorska megyékben a turizmus és a hozzá kapcsolódó szálláshely-szolgáltatások jelentős szereppel bírnak a szolgáltatási ágak között. A kutatás-fejlesztéshez, oktatáshoz és tudományhoz fűződő szolgáltatások egyértelműen a térség egyetlen egyeteméhez (Eszék) köthetők. A pénzügyi szolgáltatások területén (banki, biztosítási, befektetési, egyéb pénzügyi szolgáltatások) a legnagyobb hozzáadott érték és a legtöbb működő vállalkozás egyértelműen nem a térségben van (Zágráb), azonban e szolgáltatási ág szerepe is jelentékenynek tekinthető Eszék-Baranya, Varasd és Muraköz megyékben (Kovács 2013).

²² A mezőgazdasággal kapcsolatos összehasonlítást és kiemelést az Eurostat „Bruttó hozzáadott érték” regionális bontású statisztikáin alapozva végeztük el.

A gazdaság különböző szektorait a GDP mérőszámán kívül a szektor vállalatai is meghatározzák, így nem maradhat ki e gazdasági áttekintő elemzésből a vállalati struktúra sem (13. táblázat).

Ami elsőre feltűnhet a táblázatból az az, hogy Magyarországon nagyságrendekkel több társas vállalkozás működik az egyes megyékben, mint a Dráva túloldalán. Ennek okai a megyék viszonylag nagyobb területére és a korábbi nagyüzemek felaprózódására vezethetők vissza. Mindenütt általános a már korábban is említett szolgáltatási túlsúly, de a vállalkozások száma is mutatja, hol, mely megyékben és zsupánásokban jellemzőbb a mezőgazdasági termelés, és hol vannak komolyabbnak tekinthető ipari létesítmények.

13. táblázat: A vizsgált térség társas vállalkozásainak száma, 2011

Megye (Ország)	Mező- és erdő- gazdálkodás, bányászat	Ipari terme- lés és építőipar	Szolgáltató szektor	Összesen
Horvátország	5 938	49 918	228 076	283 932
Koprivničko-križevačka	252	833	3 612	4 697
Međimurska	134	1 515	4 427	6 076
Bjelovarsko-bilogorska	276	946	4 016	5 238
Virovitičko-podravska	221	460	2 391	3 072
Požeško-slavonska	118	488	2 306	2 912
Varaždinska	160	1 405	6 140	7 705
Osječko-baranjska	432	1 692	9 123	11 247
Vukovarsko-srijemska	239	905	4 048	5 192
Magyarország	14 129	198 896	381 072	594 097
Zala	513	2 222	8 598	11 333
Baranya	706	3 678	13 620	18 004
Somogy	675	2 155	8 075	10 905

Forrás: Statisztikai hivatalok adatai alapján saját szerkesztés.

A vállalati struktúra mellett érdemes megnézni azt is, hogy melyek a régió két oldalán a legjelentősebb vállalkozások: a magyar oldalt tekintve a nagyvállalatok ágazati struktúrája sokszínű, az 500 legnagyobb árbevételű, illetve nyereségű vállalat közül nagyságrendileg 30 található az érintett három megyében, ezek közül is a legnagyobbak az élelmiszeripar (Z+D, Pannon Tej, Mecsek Fűszért), az energiapiac (E-On, Pannongreen) és a gép-, illetve elektronikai eszközök gyártásának (Flextronics, Hauni) képviselői. Az országos rangsorban ezek közül árbevétel szerint a Flextronics áll a legjobb helyen a maga 14. pozíciójával, míg nyereség oldalon a területen az országos 18. FGSZ Földgázszállító Zrt. bizonyult a legjobbnak. Jelen projekttel kapcsolatosan az egyetlen vállalkozás, amely felkerült az 500-as listára a

pécsi Pannongreen Kft., melynek fő tevékenységi köre a pécsi biomasszát hasznosító hőerőmű működtetése.²³ A vállalkozás 2004-ben adta át faapríték tüzelésű kazánját, ezzel a teljes blokk 49,9 MWe/185/200 t/h beépített teljesítményű,²⁴ illetve beüzemelésre került a 30 MW teljesítményű szalmatüzelésű blokk is. A térségben az egyetlen jelentős, de az országos listák méreteihez képest kisvállalkozás, amely a napenergiára támaszkodik a sellyei naperőmű, melyről később még részleteiben is szólunk.

A horvát zsupánságokban is a társas vállalatok legtöbbször a szolgáltatási ágazatokban működik, az országos, illetőleg kelet-európai léptékben nagynak nevezhető vállalkozások közül a vizsgált nyolc megyében működők száma elenyésző. Kimutatókban és statisztikákban hat olyan vállalkozás található ebben a térségben, melyek valamelyest köthetők a megújuló energiák hasznosításához. Ezek közül is szinte mind biogáz és biomassza üzeműek, kettő található Osječko-baranjska, egy pedig Vukovarsko-srijemska és Virovitičko-podravska megyékben. A fennmaradó kettő szolár energiára építkező vállalkozás (Solvis d.o.o., Energyplus d.o.o.) Varaždinska megyében van (Delomez, 2012).

9. A fotovoltaikus energiatermelés jogszabályi és intézményi háttere Magyarországon és Horvátországban

Magyarország és Horvátország egyaránt elkötelezte magát a megújuló energiaforrások energiatermelésén és -fogyasztáson belüli növelése mellett. Részben az Európai Unió energiapolitikájának való megfelelés miatt 2020-ra vonatkozóan célértékeket állapítottak meg.

Magyarország és Horvátország energiaszerkezete a népesség energiafelhasználása és az energiatermelés forrásai szempontjából is eltérést mutat. Abban megegyeznek, hogy mindkét ország energiaimportőr, ám Magyarországon magasabb az egy főre vetített energiafelhasználás és az energiatermelésen belül a nukleáris energia játszik meghatározó szerepet. Horvátországban jelentős a vízerőművekből nyert energia, amely az elektromosenergia-termeléshez is nagymértékben hozzájárul. Az energiafelhasználást illetően mindkét országban a kőolaj és a földgáz a domináns energiahordozó. A napenergia elektromos energiatermelésen belüli aránya mindkét országban elhanyagolható (14. táblázat).

Mivel a megújuló forrásokból nyerhető energia előállítási ára a jelenlegi technológiai megoldások mellett nem versenyképes a fosszilis és nukleáris energiaforrásokból előállítható energia árával, a megújuló energia termelői és elosztói piaca központi támogatásban részesül mindkét országban. A központi ösztönző rendszer

²³ HVG TOP500, 2011.

²⁴ <http://www.pannonpower.hu/tagvallalatok/pannongreen-kft/tevekenysegunk>